

Grönby kyrka

55.4432, 13.3558

Kyrkan är till sina äldsta delar från 1100-talet, och precis som de flesta tidigmedeltida kyrkor genomfördes på 1400-talet en omfattande ombyggnad av kyrkan. Då förlängdes långhuset mot väster samtidigt som tornet uppfördes.

Detta torn tillbyggdes på 1740-talet. Initialerna M och G som är markerade i form av murankare i fasaden syftar troligen till denna ombyggnad.

Omkring 1870 byggdes kyrkan om efter ritningar av Carl Georg Brunius. Då revs det medeltida absidkoret och kyrkan förlängdes åt öster. Långhuset fick korsarmar och ett tresidigt kor. Tidigare ingångar i södra långhusväggen har murats igen, men är ännu markerad i ytterväggen.

I golvet i vapenhuset ligger flera av kyrkans äldsta gravstenar. En av dessa är över Margareta Hansdotter som dog 1623, och en annan gravsten är över prosten Olaus Mandorff som dog 1757.

I vapenhuset finns också bland annat ett porträtt föreställande Simon Petrus Sundinus som efterträdde Mandorff som prost. Målningen är utförd 1765 av Sundinus andra hustru Anna Margareta Tengvall.

I långhusets valv finns målningar från 1300-talet, troligen utförda av den så kallade Snårestadsmästaren eller hans verkstad.

Målningarna i östra valkappan visar Kristus och den yttersta domen, och har förmodligen ingått som en del av ett antal målade scener i bibeln. Kristus visas med två svärd vid munnen och en gloria kring huvet. Målningarna återupptäcktes och restaurerades 1928, efter att ha varit övermålade under lång tid.

Kyrkans altarpuppasats är en kombination av olika tidsstilar. Altartavlan med motiv av Jesus inför Pontus Pilatus är troligen från andra delen av 1600-talet, och är infälld i ett altarskåp av 1800-talstyp.

Den tidigare altartavlan som är placerad på norra väggen är daterad till 1763 och föreställer Jesus på korset samt jungfru Maria med den heliga staden i bakgrunden. Talvan är precis om prästporträttet i vapenhuset utförd av Anna Margareta Tengvall.

I koret finns två stentavlor infällda i väggarna. Det är Series Pastorum, en lista över kyrkans präster från tiden efter reformationen fram till 1800-talet.

Predikstolen från 1600-talet är i brunmålad och förgylld ek. Skulpturer i nischerna föreställer de fyra evangelisterna och aposteln Paulus.

Den unika stora medeltida Petrusmedaljongen i terrakotta återfanns på kyrkvinden så sent som 1998, och sitter nu infälld i ett ramverk från 2001 och har en hedersplats i norra korsarmen.

Dopfunten ska enligt en notering vara från 1520.

Golvplattorna som tillverkade på bland annat Skånska cementgjuteriet kan eventuellt ha lagts i samband med restaureringen i början av 1900-talet.

Orgeln är byggd 1907 av Oskar Lundén i Göteborg, men renoverades i början av 1980-talet av A. Mårtenssons Orgelfabrik i Lund.

Stora kyrkklockan är tillverkad 1751 på bekostnad av Friedrich Gyllenkrok och Eva Bielke, och gjuten av Andreas Wetterholtz i Malmö. Lillklockan är gjuten 1908 av Beckman & Co i Stockholm och bekostades genom en insamling från församlingen.

Källor:

Webb: Anderslövs församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Grönby kyrka - underhållsplan". Mats Edström 2003.

Bok: "Grönby kyrka - en presentation". Stina Larsson 2015.